

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 69/16

Luxemburg, 29 juni 2016

Arrest in zaak C-486/14

Piotr Kossowski

Een verdachte kan opnieuw worden vervolgd in een Schengenstaat wanneer de eerdere vervolging in een andere Schengenstaat is beëindigd zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht

Het feit dat het slachtoffer en een eventuele getuige niet zijn gehoord, vormt een aanwijzing dat een dergelijk onderzoek niet heeft plaatsgevonden

Het parket van Hamburg (Duitsland) legt P. Kossowski ten laste dat hij zich in Hamburg schuldig heeft gemaakt aan afpersing die kan worden gelijkgesteld aan diefstal met verzwarende omstandigheden. Het Landgericht Hamburg (rechter van de deelstaat Hamburg) heeft evenwel geweigerd rechtsingang te verlenen, omdat het „ne bis in idem”-beginsel, zoals dit in de Schengenruimte van toepassing is¹, zich daartegen verzet. Volgens dit beginsel kan niemand tweemaal strafrechtelijk worden vervolgd of gestraft voor hetzelfde strafbaar feit. In casu had het parket van Kołobrzeg in Polen, waar Kossowski was aangehouden wegens een ander strafbaar feit, reeds op basis van dezelfde feiten een onderzoek tegen hem ingesteld. Dat onderzoek was definitief beëindigd bij gebrek aan voldoende ernstige bezwaren. Deze beslissing van het parket van Kołobrzeg om het onderzoek te beëindigen, was meer bepaald ingegeven door het feit dat Kossowski had geweigerd een verklaring af te leggen en dat zowel het slachtoffer als een indirecte getuige in Duitsland woonde, zodat zij tijdens het onderzoek niet hadden kunnen worden gehoord en de juistheid van de verklaringen van het slachtoffer bijgevolg niet hadden kunnen worden onderzocht. In Polen was geen uitgebreid onderzoek verricht.

Het Hanseatische Oberlandesgericht (hoogste rechter van de deelstaat Hamburg), waarbij het parket van Hamburg hoger beroep heeft ingesteld, verzoekt het Hof de draagwijdte van het „ne bis in idem”-beginsel nader toe te lichten. Het wenst met name te vernemen of Kossowski – gelet op de beslissing van het Poolse openbaar ministerie, die is gegeven zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht² – moet worden geacht „bij onherroepelijk vonnis [...] berecht”³ te zijn of „onherroepelijk [...] vrijgesproken”⁴ te zijn, zodat het „ne bis in idem”-beginsel in de weg zou staan aan een nieuwe vervolging wegens dezelfde feiten in Duitsland.

In zijn arrest van heden herinnert het Hof eraan dat het „ne bis in idem”-beginsel tot doel heeft te waarborgen dat een persoon die is veroordeeld en zijn straf heeft ondergaan of in voorkomend geval onherroepelijk is vrijgesproken in een Schengenstaat, zich binnen de Schengenruimte kan verplaatsen zonder te hoeven vrezen dat hij wegens dezelfde feiten wordt vervolgd in een andere Schengenstaat.

¹ Dit beginsel is neergelegd in artikel 54 van de Overeenkomst ter uitvoering van het op 14 juni 1985 tussen de regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen, ondertekend te Schengen (Luxemburg) op 19 juni 1990, en in artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

² Volgens het Oberlandesgericht onderscheidt de onderhavige zaak zich in dit opzicht van de zaak die heeft geleid tot het arrest van het Hof van 5 juni 2014, M (C-398/12).

³ In de zin van artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst.

⁴ In de zin van artikel 50 van het Handvest.

Dit beginsel strekt er evenwel niet toe een verdachte te beschermen tegen de mogelijkheid dat hij in meerdere Schengenstaten het voorwerp uitmaakt van opeenvolgende onderzoeken ter zake van dezelfde feiten.

De toepassing van het „ne bis in idem”-beginsel op een beslissing tot beëindiging van het onderzoek die door de rechterlijke autoriteiten van een Schengenstaat is gegeven zonder grondige beoordeling van het aan de verdachte ten laste gelegde wederrechtelijke gedrag, zou duidelijk in strijd zijn met het doel zelf van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, namelijk de bestrijding van criminaliteit, en zou het wederzijdse vertrouwen tussen de lidstaten dreigen aan te tasten.

Het Hof heeft bijgevolg geoordeeld dat een beslissing van het openbaar ministerie waarbij de strafvervolgning wordt beëindigd en het tegen een persoon gerichte onderzoek definitief⁵ wordt afgesloten (zonder dat sancties zijn opgelegd), voor de toepassing van het „ne bis in idem”-beginsel niet als een onherroepelijke beslissing⁶ kan worden aangemerkt wanneer uit de motivering van deze beslissing blijkt dat de procedure is beëindigd zonder dat een uitgebreid onderzoek is verricht. Het feit dat het slachtoffer en een eventuele getuige niet zijn gehoord, vormt een aanwijzing dat een dergelijk onderzoek achterwege is gebleven.⁷

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught 📞 (+352) 4303 2170

---

⁵ Het Hof merkt in dit verband op dat noch de mogelijkheid om het onderzoek te heropenen naar aanleiding van nieuwe wezenlijke feiten of bewijzen, noch de mogelijkheid om de beslissing tot beëindiging van het onderzoek in te trekken, naar Pools recht afdoet aan het feit dat het recht tot strafvordering definitief vervallen is.

⁶ In de zin van artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst, gelezen in het licht van artikel 50 van het Handvest.

⁷ Gelet op dit antwoord acht het Hof het niet meer noodzakelijk te antwoorden op de andere vraag van het Hanseatische Oberlandesgericht Hamburg, waarmee deze rechter wenste te vernemen of een door een Schengenstaat bij de ratificatie van de Schengenuitvoeringsovereenkomst gemaakt voorbehoud op grond waarvan deze staat niet gebonden is door het „ne bis in idem”-beginsel wanneer de feiten zich op zijn grondgebied hebben afgespeeld – welk voorbehoud is gemaakt door Duitsland – nog geldig is in het licht van het Handvest van de grondrechten.